

*Disleksil...

Her şey ben ilkokula yazıldıktan sonra başladı. Bir akşam evde ders çalışırken annemin bana tuhaf tuhaf baktığını fark ettim. Yazdıklarımı dikkatle inceledikten sonra mırıldandı. Az sonra da elinde düz beyaz bir kağıtla çıkageldi:

”-Bir ağaç çiz” dedi bana... Çizdim: Önce köklerini, sonra aşağıdan yukarıya doğru gövdesini ve daha sonra dallarını ve yapraklarını...

Ben çizerken annem “Allah Allah” diye söyleniyordu.

Sonra kendisi bir tane çizdi: Önce kalın bir gövde, sonra dallar ve yapraklar, en son kökler...

Ne fark ederdi ki..?

Sonra yazı yazdırdı... Yazdım.

Hemen yanına kendisi yazdı.

Baktım B’leri, D’leri, N’leri benimkilere benzemiyor.

Onunkiler ters...

Sabah ayakkabılarımı bağlarken (ben hala bağlayamıyordum),

“Öğretmenin bu yazdıklarına bir şey demiyor mu?” diye sordu.

Zaman zaman bana kızdığını söyledim.

Tahtada yazılanları deftere geçirirken zorlandığımı, gecikince de “tembel” diye fırça yediğimi anlattım.

“Niye zorlanıyorsun?” diye sordu annem:

“Çünkü tahtada yazılanlar da seninkiler gibi...” dedim, “...ters yani...”

Öyleydi gerçekten de... Benim “ev” diye yazdığımı sınıftakiler

“ve” diye okuyorlardı. N’leri, P’leri, K’leri ters yazıyorlardı.

Herkesin sağ bildiği benim solumdu.

Tahtadakileri defterime geçirirken düzeltmeye çalışıyordum, o yüzden gecikiyordum.

O gün öğleden sonra annem okula geldi. Öğretmenle bir şeyler konuştu. Ertesi günde beni kapısında “Davranış Bilimleri Enstitüsü” yazan bir yere götürdü.

“Bak bu abla doktor. Seninle biraz konuşacak” dedi.

Güler yüzü bir abla adını söyleyip tokalaşmak için elini uzattı.

Uzattığı eli tersti. Tokalaşamadık.

Sonra o da bir şeyler yazıp çizmemi istedi. Bunun çocuklarda çok sık rastlanan bir sorun olduğunu söyledi. O sözcüğü ilk kez orada duydum: “Disleksil!”

Doktor dönüp arkasındaki dosyadan bir kağıt çıkardı.

“Bu çizimler ve yanındaki notlar Leonardo da Vinci’ye ait” dedi.

Yazılar bana çok tanıdık geldi. Nihayet benim gibi “düz” yazan birini bulmuştum işte...

Sonra masanın üstündeki aynayı elindeki kağıda doğru tutup bize gösterdi. Annem hayretler içinde kaldı. Notlar onların diline tercüme edilmişti sanki...

Ayna, bir şifre çözücü gibi düzeltmişti yazıları...

Doktor abla, bunun bir hastalık değil, bazı çocuklarda rastlanan türden bir bozukluk olduğunu anlattı uzun uzun...

Farklılığımdan utanmamaya başladım.

Disleksillerin bazı harfleri ve sayıları ters yazdıklarını, ancak bunun bir zeka eksikliğinden kaynaklanmadığını, hatta tersine, disleksil çocukların çoğunda üstün zeka saptandığını söyledi.

Edison’un, John Lennon’ın, Michelangelo’nun, Steven Spielberg’in, Prens Charles’ın, J.F. Kennedy’nin disleksil olduklarından söz etti. Yine bir disleksil olan Einstein’ın okumayı 9 yaşında söktüğünü ve normal okulda başarılı olamayınca da babası tarafından askeri okula yazdırıldığını anlattı.

“Bu saydığım isimlerin hepsi birer dahi idi. Bize göre ters yazmalarına itiraz edilmediği, tersine hoşgörü ile bakıldığı için dehalarını kanıtlayabildiler” dedi.

Çıktığımızda hastalığımı sevmeye başlamıştım. Yanılmamıştım işte: Ben değildim ters yazan; onlardı...

Farklılığımdan utanmamaya başladım.

Ertesi gün okula cebimde bir ayna ile gittim. Ayna benim tercümanım olmuştu adeta... Yazdıklarımı onların diline çeviriyordu. Onların yazdıklarını da benim için düzeltiyordu.

Ancak o gün resim dersinde koptu kıyamet... Öğretmen hepimizden bayrak çizmemizi istemişti. Bir ay- yıldız çizip boyayacak ve sızımızın üzerine asacaktık.

Yıldızı çizip yanına bir hilal kondurdum. Öğretmen tepemde bitti:

“-Bu hilal ters” dedi.

“-Hayır düz” dedim.

Kağıdı önümden çekip sınıfa gösterdi:

”-Sizce bu hilal ters mi, düz mü?” diye sordu.

Çocuklar hep bir ağızdan:

“-Ters...ters...” diye bağışmaya başladılar.

Öğretmen tahtaya kalkıp doğrusunu çizmemi istedi. Kalktım, çizdim. Sınıf katıla katıla gülüyordu. Öğretmen,

“-Bak yine ters çiziyor” diye bağırdı:

“-Sen benimle alay mı ediyorsun? Bu ülkenin bayrağını ters çizemezsin.

Herkes gibi çizeceksin” diye güledi.

Korkarak cebimden aynamı çıkardım. Tahtaya doğru tutup bakmalarını

istedim. Aynaya yansıyan görüntü tam onların çizdiği gibiydi: “Ters”ti.

Aldırmadılar. Hem alay ediyor, hem öfkeyle “Düz çiz... düzçiz” diye tempo tutuyorlardı.

Öğretmenin sinirle bana doğru yürüdüğünü gördüm:

“-Niye ters çizmekte ısrar ediyorsun” diyordu.

Oysa inat eden onlardı. Hem önemli olan ay değil miydi? Nereye baktığı kimi ilgilendirirdi ki?

Elime bir tokat atıp aynama vurdu. Tercümanım yerde tuz buz oldu.

Artık kendimi anlatamazdım.

Öğretmen bir tebeşiri parmaklarının arasına yerleştirip elimi avucunun içine aldı ve tahtaya zorla sürterek bana “ters” bir hilal çizdirdi. Sınıfa dönüp,

“-Şimdi düz mü” diye sordu.

“-Evet...düz...düz...” diye haykırdılar.

“-Haydi şimdi yerine” dedi öğretmen...

İşte ben de terstim artık...

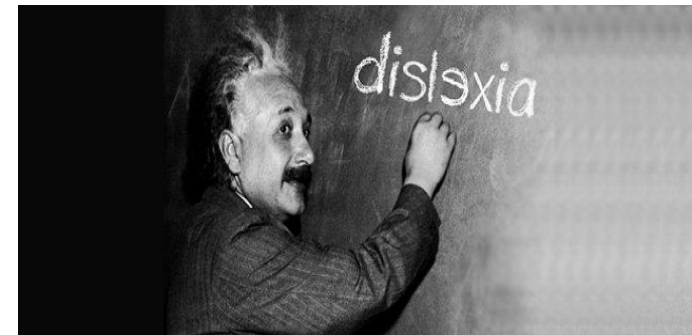
Sırama doğru yürürken ensemble öğretmenin sinirli ses dalgalarını hissettim:

“-Sözümü dinlerseniz yarın hepimiz birer Leonardo olabilirsiniz” diyordu.

Güldüm. Oturduğumda ay, tahtadan ters ters bana bakıyordu.

***Disleksil...**:(Disleksil bir gazetecinin kendisini anlattığı makalesi)

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

ÇEŞME RAM

Çeşme Rehberlik ve Araştırma Merkezi
İsmet İnönü Mh. 2001 Sk. No:1 Çeşme
Telefon: 02327128411 www.cesmeram.meb.k12.tr

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ...

Öğrenme güçlüğü bulunan çocuklar normal zamanda okuyamıyor, matematikte zorluklar yaşıyorlar. Ancak zekâ düzeyinde bir sorun olduğu söylenemez. Bu çocukların, okulda ve ailede "anlaşılamama" sorunu yaşamaları, "öğrenme bozukluğunun" bilinmemesinden kaynaklanıyor. Bu çocukların durumunu bir doktor; "nörolojik bir olgunlaşmamışlık"/"minimal beyin disfonksiyonu", bir eğitimci ise; "öğrenme bozukluğu"/"öğrenme güçlüğü" diye adlandırıyor.

Öğrenme güçlüğü, çocuğun zekası normal ya da normalin üstünde olmasına rağmen dinleme, düşünme, anlama, kendini ifade etme, okuma-yazma veya matematik becerilerinde yani akademik olarak yaşitlarına ve zekasına oranla düşük başarı göstermesidir.

Birçok çocuk için öğrenme güçlüğü okula başladıklarında ve akademik beceriler kazanmakta yetersiz kaldıklarında göze çarpar.

Öğrenme güçlüğü ya da bozukluğu, genel kapsamı çok geniş olan bir terim olarak kullanılır. Örneğin, okuma sorunları için "disleksi", yazı sorunları için "disgrafi", matematik sorunları için "diskalkuli" terimleri kullanılır ve öğrenme bozukluğu bu sorunların tümünü içerir. Öğrenme sorunlarından diğer bir grup da "hiperaktivite ve dikkat eksikliği bozukluğu" olarak adlandırılır.

Öğrenme Güçlüğü'nün Nedenleri Nelerdir?

Çocuklarda öğrenme güçlüğü'nün nedenleri çok farklıdır. Genetik problemler başta olmak üzere aile ve çevre faktörleri önemli rol oynar. Doğumda oksijensiz kalma ya da doğumun zor olması, annenin hamilelik sırasında sigara içmesi, alkol ve uyuşturucu madde kullanması, beslenme yetersizliği, bilinçsiz ilaç kullanımı ve travmalar önemli nedenlerdendir.

Öğrenme Güçlüğü'nün Belirtileri, Özellikleri:

Öğrenme güçlüğü'nün belirtileri, okul öncesi ve okul dönemi olarak ayrılır. **Okul öncesinde;** Çocuğun konuşması gecikebilir ya da konuşmada bozukluklar olabilir. Algısı ve bilişsel yetenekleri kimi zaman zayıftır. Çoğu zaman da dikkat problemleri olarak kendini gösterir. Sağ, sol gibi, zaman ve yön kavramları karıştırılır. **Okul döneminde;** Çocuklar okumayı geç ve zor öğrenirler. Yavaş ve hatalı okurlar. Okuduğunu anlamakta ve anlatmakta zorlanırlar. Yazma becerisi ise daha yavaş, okunaksız ve biçimsizdir. Çoğu harfi atlar veya harfleri ters yazarlar. Matematik

konularında ise zorlanır, çarpım tablosunu öğrenmekte güçlük çekerler. İşlemleri yaparken yavaş ve parmak hesabı ile çözmeye çalışırlar.

Öğrenme güçlüğü gösteren çocukların özellikleri birbirinden çok farklıdır. Her öğrenme güçlüğü gösteren çocuğun kendine özgü davranış örüntüleri bulunmaktadır. Öğrenme güçlüğü gösteren çocuklarda yaygın olarak algısal, algısal-devimsel ve eşgüdüm problemleri, dikkat bozuklukları, aşırı hareketlilik, düşünme-bellek problemleri görülmektedir. Genel olarak sıralayacak olursak;

Okuma becerisi; Kişinin kronolojik yaşı, zeka düzeyi ve yaşına uygun olarak aldığı eğitim göz önünde bulundurulduğunda, okuma başarısı beklenenin çok altındadır. Bu durum, okul başarısını ya da okuma becerileri gerektiren günlük yaşam etkinliklerini bozmaktadır.

Yazma becerisi; Yaşıtlarına oranla el yazısı okunaksız ve çirkindir, sınıf düzeyine göre yazı yazması yavaştır. Tahtadaki yazıyı defterine çekerken ya da öğretmenin okuduğunu defterine yazarken zorlanır. Bazı harf ve sayıları, kelimeleri ters yazar. Sınıf düzeyine göre imla ve noktalama işaretlerinde hatalar yapar.

Aritmetik becerileri; Aritmetikte zorlanır, dört işlemi yaparken yavaştır, parmak sayar, yanlış yapar, problemi çözüme götürecek işleme karar veremez. Yaşına uygun seviyedeki matematik problemlerini yaparken otomatik olarak tepki vermekte zorlanır. Sayı kavramını anlamakta güçlük çeker, büyük ve küçük kavramını algılayamaz.

Çalışma alışkanlığı; Bu çocuklarda çabuk sıkılma görülür. Bundan dolayı da ev ödevi yapmama, yavaş yapma ve sürekli çalışırken ara verme, bazen de ders çalışmama isteği görülür.

Organize olma becerileri; Odası, çantası, eşyaları ve giysileri dağınıktır. Defter ve kitaplarını kötü kullanır ve yırtar. Yazarken sayfayı düzenli kullanamaz. Gereksiz satır atlar, boşluk bırakır. Sayfanın belirli bir kısmını kullanmaz. Defter, kalem gibi çeşitli araçlarını kaybeder, Zamanını ayarlamakta güçlük çeker.

Sözel ifade becerisi; Duygu ve düşüncelerini sözel olarak ifade etmekte zorlanır. Serbest konuşurken heyecanlanır, şaşırır, takılır düzgün cümleler kuramaz. Sınıfta sözel katılımı azdır. Bazı harflerin seslerini doğru telaffuz edemez (r, ş, j gibi harfleri söyleyemez ya da yanlış söyler). Soyut kavramları anlamakta güçlük çeker.

Motor becerileri; İp atlama, top yakalama gibi hareket ve oyunlarda yaşitlarına oranla başarısızdır (kaba motor beceriksizlik). Sakarlığı vardır. Düşer, yaralanır, istemeden bir şeyler kırar, döker. Çatal-kaşık kullanmakta zorlanır. İnce motor becerilere dayalı işlerde (düğme ilikleme, makas kullanma, boncuk dizme gibi) zorluk çeker. Kalem uygun biçimde kullanmakta zorlanır. Yaşıtlarına oranla çizgileri ve çizimleri kötü ve dalgalıdır.

Öğrenme Güçlüğü'nün Tedavisi ve Öneriler:

Öğrenme bozukluğu ile ilgili sorunların görülme sıklığı % 8-10 arasındadır. Bu oran oldukça önemli ve dikkate değerdir. Öğrenme güçlüğü ile baş edebilmek için özel eğitim desteği gerekir. Özel Eğitim Merkezlerinde, alanında uzman, pedagoğ ve özel eğitim öğretmenleriyle öğrenme güçlüğü çeken çocuk ve gençlere yönelik eğitim-öğretim çalışmaları yürütülmektedir. Bu çocuklar bazen kenara itilmekte, bazen de, başarısız, yaramaz, azırlı hareketli, dikkatsiz olarak tanınan özellikleriyle uzmana götürülmektedir. Gelişmiş ülkelerde, öğrenme bozukluğunun belirlenmesi için, okul öncesi dönemde çalışmalar yürütülürken, bizde sorun genellikle çocuk okula başladığında fark edilmektedir. Konunun en önemli yönü ise öğrenme bozukluğu tanısı konmuş çocuklara yönelik eğitim programlarının uygulanma yeterliliği/yetersizliğidir.

Öğrenme güçlüğü çeken çocuklara yaklaşımda nelere dikkat etmeliyiz:

-Çocuk, veli ve öğretmen tarafından başkasıyla kıyaslama yapılmadan, inkar edilmeden olduğu gibi kabul edilmelidir. -Öğrenme güçlüğü olan çocuklara, sabırlı, anlayışlı, hoş görülmesi yaklaşılmalı, çocuk toplumdaki uzaklaştırılmamalıdır. -Kendini ifade etmesine, farklılıklarını ortaya koymasına izin verilmelidir.

-Öğrenme güçlüğü çeken çocuklara, özel-bireysel eğitim bir gerekliliktir.

-Eğitime en başarılı olduğu yerden başlanmalı, tamamlamadan başka bir çalışmaya geçilmemelidir.

-Okulda grup içinde çalışırken kolaylıkla başarabileceği görevler verilmelidir.

-Öğrencinin derste yaptığı hatalarını kendisinin bulmasına yardımcı olunmalıdır.

-Dikkatlerini çok kısa bir süre toplayabildikleri için onlara daha kısa görevler verilmeli ve sık sık kontrol edilmelidir.

-Resimli kitap ve materyaller daha çok kullanılmalıdır.

-Öğrencinin çabaları başarıya ulaşmasa da ödülle desteklenmelidir.

-Sınav sorularını hızlı okuyamamaları nedeniyle önemli sınavların sözlü olarak yapılması düşünülmelidir.

-Okul dışında destekleyici eğitim ve çalışmaların yapılması için gerekli yönlendirilme yapılmalıdır.

-Veli ve öğretmen arasında sıkı bir işbirliği ve iletişim olmalı, birlikte ortak adımlar atılmalıdır.

-Çocuğa karşı anne, baba, öğretmen ve özel öğretmen olarak aynı tutumları sergilemek, aynı dili konuşmak önemlidir.

-İletişimde kolay anlayabileceği, kısa kelimelerden oluşan, ayrıntısız ve kesin yönergelerle konuşulmalıdır.

-Her çocuğun büyüme, gelişme, öğrenme seviyesi farklılığı bilinerek, çocuğa dair zorlayıcı/büyük beklentilere girilmemelidir ve başkaları ile kıyaslanmamalıdır.

-En önemlisi, onun değerli bir insan olduğunu ve onun farkında olduğunuzu hissettirmenizdir. Gösterdiği her çaba ve başarıyı sevgiyle ödüllendirmek iyi bir motivasyon yaratır.

